

ИДЕЕН ПРОЕКТ „БНТ СВЯТ”

Твърди се, че благодарение на комуникациите, светът вече е голямо село. С още по-голяма сигурност можем да кажем, че заради технологиите днес светът е и една голяма телевизия. Затварянето в национални зрителски аудитории е почти невъзможно, а от всяка точка на света зрителят иска да се информира какво става в неговия роден регион. Ако искаме да видим света и светът да ни види, ни трябва нова формула за целите и съдържанието на сателитната и регионални програми на БНТ. Чрез БНТ САТ да видим България от всяка точка на света, а на всяко място по света да разберат за България - това е смисълът на обединяването в обща дирекция между БНТ САТ и регионалните ТВ центрове и на новото им име – БНТ СВЯТ.

САТЕЛИТНИЯТ КАНАЛ НА БНТ

Той е създаден като специализирана ТВ програма, предназначена за българите, живеещи по света. **Основната цел на програмата е да осъществява информационната връзка с родината, да информира за актуалните събития и за промените в общественото-политическия живот.** Поддържането на българската културна традиция чрез показване на най-добрите образци от нашето изкуство е друга основна задача. Чрез образователната функция на сателитната телевизионна програма се отговаря на очакванията и потребностите на българите в чужбина.

Десет години след създаването, си сателитната програма има възможност да изпълнява нови функции, свързани с развитието на технологиите и с новите условия, които създава членството на България в ЕС. **Сателитният канал е отлична възможност за рекламиране и популяризиране на България зад граница, за проправяне на пътеки за навлизане на българската култура и бизнес на нови територии.** Почти всички европейски телевизии използват международните си канали като мост за бързо „завоюване” на нови икономически и зрителски пространства. Диаспорите в чужбина продължават да бъдат цел, но наред с тях, международните канали все повече се стремят да привлекат и вниманието на всички останали зрители в съответните страни. Неслучайно все по-малко ТВ програми носят в името си добавката САТ и все повече се преименуват в World, International и т.н.

ПРОМЯНА НА ИМЕТО, СМЯНА НА ПРОФИЛА

Смяната на името на БНТ САТ в БНТ СВЯТ ще разшири обхвата и целевата група на програмата, ще покаже стремежа за разширяване на тематичния профил от досегашния културно-образователен в политематичен. Такава беше амбицията, когато през 2005 започна производство на собствена продукция, като в годината преди финансовата криза **собствените рубрики достигнаха 18. Те допълниха програмния профил с образователни и културни теми.** През 2008 година започна излъчването на **24 часова програма и това определи още по-голяма необходимост от обновяване на програмата и допълването ѝ със собствена актуална и информационна продукция.** БНТ САТ има потенциал да стане пълноценен политематичен ТВ канал, да увеличи обема на собствени рубрики, като се добавят информационни, художествени и публицистични предавания .

В очакване на създаването на нов канал, съдържащ програмите на регионалните ТВ центрове и на програма БНТ София, **отделни часови пояси в програмата на БНТ САТ ще бъдат отделени за регионални новини и програми, за включвания на живо от различни точки на страната.** Подобни „прозорци“ ще се съобразяват с факта, че зрителите от чужбина се интересуват както от общото, така и от конкретните и регионални събития в България.

Стремежът е да се предоставя на зрителите качествена, професионална програма, притежаваща художествени стойности, жанрово и тематично разнообразна. Цел на програмата е да привлече зрителите за свои активни съавтори чрез различни предавания, в които те могат да участват като автори.

Аудиторията на БНТ САТ на практика е неизмерима, тъй като програмата се разпространява чрез сателит и не е платена. Заедно с това, програмата се разпространява и на територията на България от кабелните оператори. Ако са верни данните, че броят на българите в чужбина приближава 3 милиона, става ясно колко голяма може да се окаже аудитория на Сателитния канал на БНТ. Социалният и възрастов състав на потенциалните зрители е твърде разнороден, тъй като по света вече има няколко поколения емигранти, има българи, които работят в други страни, без да са емигрирали, има поколение на българите, родено в чуждите държави. Задачата да се обхванат интересите на всички се усложнява от факта, че програмата се гледа и на територията на страната. Очакванията на “вътрешните” зрители са различни от тези на “чужденците”, но тяхното внимание също трябва да бъде привлечено. Третата част от аудиторията на БНТ САТ са зрителите в чужбина, които не са българи. Тази все още наработена част от гледащите предстои да бъде привлечена. **Това ще стане чрез рубрики, рекламиращи нашия туризъм и културен живот, както и чрез увеличаване на програмите, които се субтитрират на английски език.**

ПРОГРАМНИ НАМЕРЕНИЯ

Тенденцията за представяне на най-доброто от програмите на БНТ 1, фонда на БНТ и българските филми ще продължи, особено след създаването на нови тематични канали на БНТ.

Досега действащата **културно-информационна линия на собствената продукция** ще се допълни с **публицистика, развлекателни и образователни предавания.** Необходимо е да се поднови производството и да се усъвършенстват успешните допреди година формати **„Български уроци – народни песни, танци и обичаи“ и „Пътеводител БГ“.** Проучванията, направени чрез анкета на сайта на БНТ, показаха, че те са били интересни и търсени от зрителите. Рубриците, посветени на успешни българи в чужбина, които БНТ САТ излъчваше, също би трябвало да заемат позиции в бъдещата схема, тъй като зрителите продължават да коментират техните повторения.

Филмова програма – ще се поддържат позициите за българско кино, ще се инициира програмна поръчка за създаване на комедиен сериал за излъчване по сателитния канал /посветен на живота на българите по света/, ще се действа в посока на разнообразяване на схемата с чужди /главно европейски/ пълнометражни филми и сериали с възможност за повторението им в рамките на денонощието, съобразено с различните часови зони. Поради ограничения от различен характер, сега действащата филмова схема пренебрегва зрителите в Америка.

ИДЕИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРОГРАМАТА НА БНТ САТ ПО ТЕМАТИЧНИ И ЖАНРОВИ НАПРАВЛЕНИЯ

1. Информация

БНТ САТ изпълнява информационната си функция чрез излъчването на новинарските емисии на БНТ и на актуалните предавания на Дирекция “Информация”. Отваря се нов прозорец за регионални новини и информация от 16 до 18 часа всеки ден.

2. Публицистика

Публицистичните предавания на БНТ 1 се излъчват на запис и на живо. Тяхното включване в програмата на БНТ САТ и програмирането им се съобразява с интересите и очакванията на аудиторията.

Като собствена публицистична линия предвиждаме да развием започнатото чрез рубриката „Аз се върнах”, което информира българите в чужбина за промените в обществения живот в България и им дава практически съвети как да извършат обратната адаптация, когато се завръщат в страната. Досегашните кратки форми, които се излъчват два пъти в седмицата непосредствено преди централните новини, ще бъдат логично завършени с **дискусионно предаване**, което да поставя пред компетентни събеседници конкретни казуси с амбицията да помогне на зрителите те да бъдат разрешени. Обзорното предаване ще намери място в програмата в четвъртък.

Подходяща тема за развиване в **публицистично предаване е членството на България в ЕС**. Как решенията на ЕП и на другите европейски институции пряко влияят на всекидневието ни – **дискусионно предаване с подобен профил може бъде продуцирано на основата на сега съществуващата програма „Европейски дневник”**. Рубриката отговаря на всички критерии да кандидатства за финансиране по комуникационната програма на ЕП.

„Часът на зрителите” ще продължи да бъде територията на зрителите. В него чрез преки интервюта по скайп българите от всички краища на света разказват за своите проблеми и успехи. Предаването ще засили дискуссионния си характер и ще се стреми да обхване все повече зрители като участници в своята комуникационна мрежа.

3. Образователни предавания.

Производството на собствени образователни предавания е важна задача за БНТ САТ, тъй като зрителите в чужбина имат нужда от образователни тв форми. **Продължава проектът „Аз уча български”, който вече 3 години се финансира от Министерството на образованието и представлява филмови уроци по български език за децата и младежите, които живеят в чужбина, но искат да научат добре и родния език.** Тази образователна поредица може да бъде обогатена с **образователни документални филми за историята и географията на страната**. Постоянните ни контакти с директорите на българските училища в чужбина показват, че именно такива образователни филми биха се радвали на голям зрителски интерес.

4. Спортни предавания

Спортните предавания са номер едно в класацията на очакванията на зрителите от чужбина. Те заемат голяма част от обема програма на БНТ САТ. Излъчват се всички спортни изяви, включени в календара за съответната година, одобрен от УС на БНТ, за които има права за разпространение и по сателитен път. Освен това каналът възражда

спортните български успехи от близкото и далечно минало, като използва богатия фонд на БНТ в рубриката „Ретроспорт”. Бихме могли да предложим и **нова програма, която да се занимава с възможностите за спорт извън високото майсторство**. Къде спортуват учениците и младите хора, има ли спортни площадки в жилищните комплекси, мислят ли кметовете за масовия спорт и как? Темата може да намери отговори и примери от живота в седмично дискуссионно спортно предаване, което да се произвежда с усилията и на тв централите. Подобно предаване също може да кандидатства за финансиране по европейски програми.

5. Културни и развлекателни предавания

Културната тематика е сериозен приоритет на сателитния канал. От една страна, чрез културните рубрики се задоволяват очакванията на зрителите в чужбина, поддържа се тяхното национално самочувствие. От друга страна, богатият културен живот е добра реклама за България в чужбина.

В различни села и градове на България всеки ден има поне по един фестивал, събор, конкурс, надпяване, надиграване и т.н. Календарът на самобитни прояви е много богат, особено в летните месеци. Фестивал на троянската сливова ракия, на киселото мляко, на лютеницата, на мановия мед, на зелениката – това са само някои от изключително атрактивните събития в различни краища на България. **Седмична рубрика, която показва малко познатия живот в страната през погледа на репортер и камера, би предизвикала интереса не само на българите, но и на чуждестранните зрители**. Предаването ще търси и мнението на хората от района за начина на живот извън празниците, за икономиката на отделното семейство и пътищата за развитие и успех.

Зрителите на БНТ САТ имат огромен интерес към българската музика и едновременно предаване, в което да се излъчват клипове на български поп /а защо не и фолк/ песни ще се радва на успех.

В момента по БНТ САТ се излъчва седмичната рубрика „**Рецепта за култура**”, **която се утвърди като интересен и полезен поглед към културните събития от седмицата и различните оценки за тях**. Предаването ще продължи да се излъчва, след обновяване на визуалната концепция, по-динамично присъствие на водещия в студиото и репортажите, използване на модерни похвати в монтажа.

„**Пред олтара на операта**” е тематично културно предаване, посветено на класическата музика. Постиженията на оперните ни гласове привличат интереса на зрителите. Рубриката има място в програмната схема на БНТ САТ, като се нуждае от осъвременяване на концепцията.

6. Детска програма

Сателитният канал програмира и излъчва всичко детски предавания на БНТ 1, за които са придобити права. Собственият принос в детската тематика е проектът на БНТ САТ „**Приказки на щурчето**”. Досега са филмирани и събрани в диск десет от Златните български народни приказки. Отделните епизоди се снимат филмово, в реална действителност, с актьори и истински животни. Поредицата би могла да продължи, като 15-минутните филми са подходящи за излъчване и в другите програми на БНТ, а също и за тиражиране и продаване на дискове.

7. Кампании, годишни проекти, копродукции

В БНТ САТ има проект за реализиране на годишно развлекателно **риалити шоу, свързано с фолклора, което** ще предизвика голям интерес.

Заедно с регионалните центрове можем да реализираме **общозначими кампании, като използваме общия часови пояс, който предстои да бъде отворен, както и регионалните публицистични предавания.** Първата кампания, която можем да инициираме, е за намаляване на катастрофите по пътищата.

Предаването **„И ние го можем“** вече четвърта година намира финансиране от **различни копродуценти.** То представя успяващите и инициативните в българския бизнес чрез личните им истории, успехи и проблеми. Проектът трябва да продължи, защото той показва, че в България има много работещи, успяващи, мислещи и можещи хора. Рубриката представя страната и като добро място за инвестиране и като добър бизнес партньор за чужди фирми.

Едно от най-добрите предавания за туризъм в тв ефира „Пътеводител БГ“ от няколко месеца не произвежда оригинални броеве поради липса на финансиране. Екипът на рубриката получи през годините няколко награди на различни фестивали за туристически предавания. **Създадена е нова концепция за „Пътеводител БГ“ и все още имаме шанс да съберем отново творческия екип.** Надявам се, че една от първите програми, за която ще кандидатстваме за европейско финансиране, ще бъде „Пътеводител БГ“.

В момента програмата на БНТ САТ **включва около 7% собствена продукция** /с повторения/, фондови програми и най-доброто от съдържанието на БНТ 1 и регионалните тв центрове, готови продукти, предложени от независими продуценти за безвъзмездно излъчване.

Предстои **промяна към повече собствени рубрики, развиване на информационна и публицистична линия в програмата**, за да бъде тя съобразена с интересите на различните аудитории.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Европейските сателитни канали се стремят към 100-процентово покритие на територията на земното кълбо. Сателитните канали на обществените телевизии в ЕС отдавна са надскочили целите си да бъдат гледани само от своите сънародници в чужбина. Те вече са международни и прокарват културното, икономическото и политическо влияние на съответната държава навсякъде по света.

Трябва да се търсят всякакви възможности за разпространение на БНТ САТ по цял свят, с всички средства: освен чрез сателит, и чрез IPTV, кабел, мобилни телефони.

АНТИКРИЗИСНИ МЕРКИ В БНТ САТ

От създаването му с постановление на МС, сателитният канал се разпространява **безплатно чрез сателит.** Практиката навсякъде по света показва, че зрителите рядко

си купуват сателитна антена, за да гледат само един канал. Обикновено те купуват букет от програми от кабелен или цифров доставчик. През последните години имаше много запитвания за сключване на договор с БНТ САТ за разпространение чрез локални доставчици. Предлагани бяха и договори. **БНТ трябва да изработи правен механизъм за продаване на програмата на БНТ САТ на доставчиците по света, както правят почти всички подобни канали.** Чрез получените приходи може да се покрие голяма част от таксата, плащана за разпространение.

Рекламата по БНТ САТ не е забранена, утвърдена е тарифа за реклама, но предлагането на програмата на рекламните агенции и на рекламоделите е съвсем в зародиш. Въпреки това в последните три години в програмата на БНТ САТ се появиха реклами. По-активното предлагане на рекламно време в БНТ САТ би донесло финансов ресурс, който досега не е търсен.

БНТ САТ произвежда програмни продукти, към купуването на които зрителите от чужбина проявяват голям интерес. Това са уроците по български език, по народни танци, филмите, филмираните народни приказки. Спешно трябва да се създаде механизъм за определяне на цена и копиране на DVD на тези програми с цел да бъдат продавани по интернет или по друг начин.

БНТ РЕГИОНИ

Програмата на тв центрите в момента е 8-часова, като започва в 16.00 ч. и завършва в 24.00 ч. Съществуват **възможности за 24-часово излъчване и то трябва да бъде направено** на принципа на повторение на модули от вече излъчена програма, тематични блокови повторения или заемки от БНТ САТ. Зрителят трудно забелязва програма, която в по-голямата част от денонощието не съществува или се измества от друга. БНТ „Пирин” вече работи по такава програмна схема, като излъчва избрани фолклорни записи от фонда на центъра.

Още от 1 ноември 2010 г. можем да започнем излъчване на 2-часова съвместна програма между тв центрите, включена в техните програмни схеми, както и в схемата на БНТ САТ. **Съвместната програма с работно заглавие „България днес” ще започва в 16.00 часа с новини от четирите центъра**, които ще се подреждат според адреса на „регионалната новина на деня”. След новините ще се продуцира информационен тематичен блок, който ще се модерира всяка седмица от различен домакин. В този блок ще се включват основните рубрики на центрите, които и сега БНТ САТ излъчва в този пояс, ще има директни включвания от актуални регионални събития и кратки анонси на водещия домакин за излъчваните готови програми и за случващото се в региона.

Принципът на съставяне на този блок ще бъде репетиция за композирането на 24-часов канал от програмите на регионалните центрове. **Планирано преминаване към 24-часов формат на излъчване** е единственият верен подход по отношение на регионалните програми. Това не означава, че всеки от центрите ще произвежда и излъчва самостоятелно оригинална 24-часова програма, тъй като тези структури не разполагат с ресурс за това. Опитът в сходни европейски телевизии показва, че аналогичен екип с числеността на РТВЦ произвежда и излъчва оригинален продукт в обем четири часа дневно, разположени в няколко програмни пояса на единен 24-часов

канал. Тези програмни пояси са оригинални новинарски, информационни, актуални предавания от конкретния регион и удовлетворяват интересите на местните зрители.

След тези излъчвания сигналът отново връща основния 24-часов канал, за който всеки от центровете, отново на мрежов принцип, е произвел утвърдените в единна програмна схема оригинални предавания с не толкова тясна регионална тематика и съдържание. При създаването им следва да се има предвид отново спецификата на региона. Примерен вариант: емблема на Пловдив е утвърдената представа за града като средище на култура, образование, етническо и религиозно многообразие и толерантност; РТВЦ Пловдив произвежда за 24-часовия канал предаване или предавания със съзвучна на тази представа тематика; Русе- европейската врата на България, град на голямата европейска река, произвежда продукция с такъв профил; черноморското пристанище на страната – Варна, дава възможност центърът да създаде цялата продукция, свързана с темата море, икономика, и т.н.; Благоевград – фолклор, история, политика. **Тези тематични профили са примерни и естествено, се нуждаят от прецизиране. Важното обаче е да се спре с практиката всеки център да произвежда дублиращи се по тематика и жанрове предавания.** Прецизно планирана и обмислена програмна схема и дефиниране на производството ще позволи много по-резултатно разпределяне на работата.

Ключов момент за икономически рентабилно и качествено програмно функциониране е **мрежовият принцип.** Това се отнася както за техническото осигуряване, така и за програмното. Ако БНТ развие 24-часов канал, който е „носител” на програмите от регионите, които в различните часови зони излъчват собствен, оригинален продукт, видим във всеки отделен регион, ще се постигне максимална целесъобразност. От една страна, **отпадат разходи за ефирно разпространение на всяка самостоятелна програма,** отпада и сложният и нерешен проблем с разпространението на регионалните програми от местните кабелни и цифрови оператори.

За да се случи това, трябва да се започне от техническото реорганизиране на структурите и технологичния парк. Така, ако бъде **изградена една централна система за управление на съдържанието, в която на мрежов принцип се въвежда всеки програмен продукт, като няма разход на време за трансфериране на продукта, не само многократно ще се повиши качеството на целия телевизионен процес, но БНТ наистина ще се превърне в най-мощната национална обществена телевизия.**

БНТ СОФИЯ

В БНТ вече е изработен пакет от необходимите документи за лицензирането и стартирането на канал БНТ София. Той съдържа програмен проект, програмен профил, структура на програмната схема, технологичен план, финансова обстановка, дори лого на програмата. **Стъпвайки върху направеното досега, е необходимо да се направи преглед на финансовите възможности за техническо осигуряване на старта на програмата.** Ако имаме възможност от 01 февруари 2010 година да започнем излъчването на оригинална програма, както е записано в програмния проект, ще се наложи политематичният профил и програмната схема да бъдат съобразени с намеренията за промени в регионалните програми и за композиране на 24-часова регионална програма.

БНТ София трябва да разчита на **максимално присъствие „на живо”** на репортерите и камерите на програмата в различни точки на софийската територия, на следене „от мястото на събитието” на живота на града, на включването на жителите на София и околностите като автори и съучастници в програмите на техния канал. Информация, репортерско начало, активни зрители, посредничество между гражданското общество и институциите – върху тези основни стълбове може да започне изграждането на тв програма за динамичния живот в София.

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обединяването на досегашния сателитен канал на БНТ с регионалните канали, създаването на телевизия за София и идеята, че БНТ е светът, а светът е в БНТ, е амбициозен и труден проект. Такава е и новата концепция за развитие на БНТ „Телевизия на зрителя”. Имаме идеи и творчески потенциал да се опитаме да превърнем написаното слово в телевизия. Готови сме да търсим финансиране срещу нови програми. Надяваме се, че всички шансове за развитие на БНТ са пред нас.

Екатерина Генова